

Vyhlášení pokusného ověřování psacího písma Comenia Script podle § 171 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

čj. 12612/2010 - 22

Obsahem pokusného ověřování je v praxi ověřit možnost využití písma Comenia Script typu Univerzal (dále jen „písmo CS“) pro rozvoj počáteční písařské gramotnosti (pro výuku psaní v 1. ročníku). V průběhu pokusného ověřování bude analyzován rozvoj počátků psaní u žáků 1. ročníků pilotovaných škol. Tito žáci budou z hlediska psaní sledováni i ve 2. ročníku ZŠ. Současně bude provedeno dotazníkové šetření u rodičů žáků a u jejich učitelů. Nedílnou součástí pokusného ověřování bude strukturované pozorování žáků přímo při výuce psaní. Získané výsledky budou porovnávány s výsledky žáků, kteří se učí psát podle současně používaných vzorů psacího písma. Podobně budou porovnávány i výsledky dotazníkových šetření u učitelů a rodičů.

Cílem pokusného ověřování bude:

- a) zjistit, zda rozvoj písařské dovednosti prostřednictvím písma CS je pro žáky (resp. pro určité skupiny žáků) vhodnější;
- b) připravit validní závěry, které umožní o využití písma CS pro školní výuku dále rozhodnout;
- c) případná úprava (dopracování) metodiky psaní písmem CS a doplnění již existujících didaktických materiálů o další pomůcky;
- d) získat podklady použitelné jako seriózní základ pro další výzkumná bádání ve sledované oblasti.

Pokusné ověřování bude zahájeno 1. září 2010 na vybraných třicetitřít základních školách, včetně základních škol s upraveným vzdělávacím programem pro žáky se zdravotním postižením (experimentální skupina - Exp), a to počínaje 1. ročníkem. Dalších 33 tříd základních škol, včetně základních škol s upraveným vzdělávacím programem pro žáky se zdravotním postižením, bude sledováno jako kontrolní skupina (Ko). Kontrolní skupinu tříd vybere Pedagogická fakulta UK v Praze (dále jen „fakulta“) ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen (ministerstvo“), a to zejména z paralelních tříd škol experimentální skupiny a fakultních škol fakulty. Ve školním roce 2010/11 budou sledováni žáci 1. ročníků vybraných škol, ve škol. roce 2011/12 budou sledováni tito žáci ve 2. ročníku ZŠ. V každé z vybraných škol (Exp i Ko) se pokusného ověřování může zúčastnit pouze 1 třída.

Monitoring pokusného ověřování bude probíhat podle předem stanoveného harmonogramu s přihlédnutím k podmínkám konkrétní školy. Jakákoli změna harmonogramu musí být sdělena ministerstvu a Pedagogické fakultě UK v Praze (dále jen „fakulta“) nejdéle 14 dnů před novým termínem (v případě posunu termínu dopředu), nebo 14 dnů před původním termínem (v případě posunu na pozdější termín).

K dosažení cílů pokusného ověřování bude využita celá škála výzkumných metod. Půjde především o:

- a) analýzu rozvoje psaní žáků, jejímž smyslem bude sledovat rozvoj písařské dovednosti u žáků experimentální a kontrolní skupiny a obě pak vzájemně porovnat;

- b) diagnostické prověrky, zaměřené na sledování kvality (u žáků 2.ročníku i kvantity) písarského výkonu;
- c) strukturovaná pozorování , prostřednictvím nichž budou sledovány postoje žáků k rozvoji vlastní písarské dovednosti;
- d) analýzy postojů učitelů a sledování didaktického zvládnutí výuky psaní písmem CS, které odhalí vztah a názory učitelů k písmu CS, zároveň vyjádří specifika didaktické problematiky při výuce psaní prostřednictvím písma CS;
- e) analýzu postojů rodičů, jejímž cílem je zjistit názory rodičů na výuku psaní písmem CS a na vztah jejich dítěte k této výuce.

Pilotní ověřování bude realizováno dle harmonogramu takto:

- a) 1. rok pokusného ověřování (2010/11)

Žáci:

Září 2010 – Exp, Ko – vstupní zkouška úrovně grafomotoriky

Leden 2011 – Exp, Ko – 1. diagnostická prověrka rozvoje psaní

Červen 2011 – Exp, Ko – 2. diagnostická prověrka rozvoje psaní

Učitelé:

Dotazníkové šetření, jehož cílem je zjistit postoje a názory učitelů k výuce psaní písmem CS, zároveň zjistit i problémy, které tato výuka přináší, včetně využitelnosti písma CS. Sekundárně zjistit také postoje a vztahy žáků k psaní prostřednictvím písma CS.

Rodiče:

Dotazníkové šetření, jehož cílem je zjistit postoje a názory rodičů na výuku psaní prostřednictvím CS. Sekundárně zjistit i vztah jejich dětí k psaní prostřednictvím písma CS.

Garantem a realizátorem pro zpracování dotazníků a diagnostických prověrek je fakulta ve spolupráci s Řídicím výborem ministerstva pro pokusné ověřování psacího písma CS (dále jen „Řídicí výbor“).

V průběhu 1. roku pokusného ověřování proběhne ve vytipovaných třídách (Exp, Ko)

strukturované pozorování výuky psaní - diagnostická prověrka rozvoje psaní zaměřené

na sledování kvality písarského výkonu.

Červenec 2011 – listopad 2011 – průběžné zhodnocení projektu, zpracování průběžné zprávy – provede fakulta ve spolupráci s Řídicím výborem.

- b) 2. rok pokusného ověřování (2011/12)

Žáci:

Leden 2012 – Exp, Ko – 3. diagnostická prověrka rozvoje psaní

Červen 2012 – Exp, Ko – 4. diagnostická prověrka rozvoje psaní

Učitelé:

Dotazníkové šetření - jehož cílem bude zjistit postoje a názory učitelů k výuce psaní písmem CS, zároveň zjistit i problémy, které tato výuka přináší, včetně využitelnosti písma CS. Sekundárně zjistit také postoje a vztahy žáků k psaní prostřednictvím písma CS.

Rodiče:

Dotazníkové šetření - jehož cílem je zjistit postoje a názory rodičů na výuku psaní prostřednictvím CS. Sekundárně zjistit i vztah jejich dětí k psaní prostřednictvím písma CS.

V průběhu 2. roku pokusného ověřování proběhne ve vytipovaných třídách (Exp, Ko) strukturované pozorování rozvoje písařské dovednosti, které bude sledovat kvalitu písařského projevu prostřednictvím hodnocení znaků čitelného písma tzn. tvar, velikost, sklon, úměrnost a stejnoměrnost.

Garantem a realizátorem pro zpracování dotazníků a diagnostických prověrek je fakulta ve spolupráci s Řídicím výborem.

Červenec 2012 – listopad 2012 – závěrečné vyhodnocení projektu, formulace závěrů a doporučení určené odborné veřejnosti a pedagogické praxi, MŠMT, ČŠI a dalším výzkumným pracovištím. Zpracování průběžné zprávy provede fakulta ve spolupráci s Řídicím výborem.

Diagnostické prověrky č. 1 a 2 budou sledovat kvalitu písařského projevu prostřednictvím hodnocení znaků čitelného písma (tzn. tvar, velikost, sklon, úměrnost a stejnoměrnost, ...). Diagnostické prověrky budou provedeny na následujících formách psaní - opis, přepis, diktát, autodiktát.

Diagnostické prověrky č. 3 a 4 budou sledovat kvalitu písařského projevu prostřednictvím hodnocení znaků čitelného písma (tzn. tvar, velikost, sklon, úměrnost a stejnoměrnost, ...). Tyto prověrky budou zároveň sledovat kvantitu písařského výkonu (tzn. rychlost psaní). Diagnostické prověrky budou provedeny na následujících formách psaní - přepis, diktát, autodiktát. V těchto prověrkách bude sledován i kvantitativní ukazatel psaní, prostřednictvím zjišťování rychlosti psaní.

Postoje žáků k psaní, k rozvoji písařské gramotnosti budou sledovány při strukturovaných pozorováních přímo ve vyučovacím procesu. O postojích bude možno sekundárně usuzovat i z výsledků dotazníkových šetření u rodičů a učitelů. Pro žáky se zdravotním postižením bude při sledování ukazatelů přihlédnuto k jejich schopnostem a limitům daným mírou zdravotního postižení.

V průběhu sledování se bude zjišťovat:

- a) zda jsou sledovány podmínky a harmonogram pokusného ověřování;
- b) zda písmo CS je vhodné pro výuku psaní v 1. ročníku ZŠ;
- c) zda lze konstatovat, že písmo CS vyhovuje vytipovaným skupinám žáků;
- d) zda zpracované metodické materiály jsou pro výuku psaní CS vhodné a dostatečné;
- e) jaké názory mají na výuku písma CS rodiče žáků, jejich učitelé, odborná veřejnost.

Podmínkou pro zařazení žáků do pokusného ověřování bude písemný souhlas jejich zákonných zástupců.

Na všech vybraných školách se v průběhu každého školního roku, po které bude pokusné ověřování trvat, uskuteční 2 diagnostikované prověrky rozvoje psaní. Dále se uskuteční hospitace se strukturovaným pozorováním, které budou provádět odborníci, pověřeni Řídicím výborem. Z každé návštěvy na škole bude vypracována podrobná zpráva. Shromažďovat se budou kromě zpráv z ověřování také všechny metodické, informační i jiné materiály, které budou využity pro další výzkumné účely.

Pokusné ověřování je řízeno Řídícím výborem, jehož členové jsou zástupci ministerstva, fakulty, Výzkumného ústavu pedagogického, České školní inspekce, Institutu pedagogicko-psychologického poradenství, Asociace pedagogů základních škol, škol zařazených do pokusného ověřování, odborníků – grafologa, pedagogického psychologa, psychiatra. Členy Řídícího výboru jmenuje náměstek ministryně. Předsedkyní Řídícího výboru je ředitelka odboru předškolního, základního a základního uměleckého vzdělávání.

Výsledky pokusného ověřování za školní rok 2010/11 budou shrnuty v průběžné roční zprávě. Celkové výsledky a náměty pro případné legislativní úpravy budou shrnuty v závěrečné zprávě, která bude doplněna o přehled získaných materiálů. Všechny materiály získané během ověřování budou uloženy na fakultě.

Školy zařazené do pokusného ověřování

Pokusné ověřování se od 1. září 2010 povoluje pouze na níže vyjmenovaných základních školách.

1	Základní škola a Mateřská škola Sezimovo Ústí 391 02 Sezimovo Ústí	2	Základní škola Karla Čapka Kodaňská 16/658 110 00 Praha 10
3	Základní škola a mateřská škola Brána Kollárova 456 509 01 Nová Paka	4	Základní škola a Mateřská škola nám. Svobody 2 160 00 Praha 6
5	Základní škola praktická Karla IV. 34 Ústí nad Labem	6	Základní škola pro zrakově postižené nám. Míru 19 120 00 Praha 2
7	Základní škola Rosice 97 538 34 Rosice	8	Základní škola a Mateřská škola Šafaříkova 726 75701 Valašské Meziříčí
9	Základní škola Za Nádražím 222 381 01 Český Krumlov	10	Základní škola a Mateřská škola Pod Kaštany 32 763 17 Lukov
11	Fakultní základní škola Chodovická 193 193 00 Praha 9 - Horní Počernice	12	Základní škola a Mateřská škola J. Štulíka 39 252 45 Zvole
13	Základní škola a Mateřská škola SNP 2304/ 6 400 11 Ústí nad Labem	14	Základní škola Komenského I Havlíčkovo nám. 3114, 760 01 Zlín
15	Základní škola Emy Destinnové nám. Svobody 930/3 160 00 Praha 6	16	Základní škola Luková 56123 Luková - Damníkov
17	Základní škola Proboštov Kpt. Jaroše 130 417 12 Proboštov	18	Základní škola a Mateřská škola Zákupy Školní 347 471 23 Zákupy
19	Základní škola Komenského 614 735 06 Karviná - Nové Město	20	Základní škola a Mateřská škola 751 01 Lobodice 39
21	Základní škola a Mateřská škola 382 22 Hořice na Šumavě 102	22	Základní škola Masarykovo nám. 110 53341 Lázně Bohdaneč
23	Základní škola	24	Základní škola a Mateřská škola

	Vladivostocká 6/1035 110 00 Praha		38 272 Dolní Dvořiště 135
25	Základní škola Revoluční 413 512 63 Rovensko pod Troskami	26	Základní škola nár. um. P. Bezruče tř. T. G. Masaryka 454 73801 Frýdek-Místek
27	Základní škola Řevnice Školní 600 252 30 Řevnice	28	Základní škola kpt. Vajdy 1a 700 30 Ostrava – Zábřeh
29	Základní škola a odborná škola V sídlišti 349 330 22 Zbůch u Plzně	30	Základní škola Chrudim Dr. J. Malíka 958 537 01 Chrudim
31	Základní škola a Mateřská škola J. Štulíka 3 252 45 Zvole	32	Základní škola a Mateřská škola, Základní umělecká škola Purkyňova 510 46401 Frýdlant pracoviště ZŠ Bělíkova
33	ZŠ Planá nad Lužnicí ČSLA 65 391 11 Planá nad Lužnicí		

Termín zahájení a ukončení pokusného ověřování

Pokusné ověřování bude zahájeno 1. září 2010. Ukončeno bude nejpozději 30. června 2012, závěrečné zprávy zpracují školy nejpozději do dvou měsíců po ukončení pokusného ověřování.

Zařazení žáka do pokusného ověřování

Do pokusného ověřování může být v prvním roce pokusného ověřování zařazen žák 1. Ročníku základní školy a ve druhém roce pokusného ověřování žák 2. ročníku pokračující skupiny z 1. ročníku základní školy.

O zařazení žáka do pokusného ověřování rozhoduje ředitel školy na základě písemného souhlasu zákonného zástupce žáka. Ředitel školy nerozhoduje ve správním řízení podle § 165 odst. 2 písm. l) zákona č. 561/2004 Sb.

Ředitel školy prokazatelným způsobem seznámí zákonného zástupce žáka zařazeného do pokusného ověřování s podmínkami pokusného ověřování obsaženými v tomto vyhlášení pokusného ověřování.

Průběh a obsah vzdělávání a hodnocení výsledků vzdělávání žáka zařazeného do pokusného ověřování

Žáci budou vzdělávání podle školního vzdělávacího programu dané školy.

Pokud není v tomto vyhlášení pokusného ověřování stanoveno jinak, vztahuje se na vzdělávání žáka a jednání jeho zákonného zástupce školský zákon a příslušné prováděcí předpisy.

Na vysvědčení v rubrice Vzdělávání se uskutečňovalo podle školního vzdělávacího programu: se uvede věta: „Pokusné ověřování psacího písma Comenia script podle § 171 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., čj. 12612/2010–22.“.

Žák zapojený do pokusného ověřování bude mít možnost počínaje 3. ročníkem nebo při přestupu na jinou školu i nadále používat písmo CS místo současně používaných vzorů psacího písma.

Další podmínky pokusného ověřování pro základní školu

Ředitel školy je zodpovědný za průběh a plnění podmínek tohoto pokusného ověřování.

Výuku písma CS bude realizovat kvalifikovaný pedagog s příslušnou kvalifikací pro výuku na 1. stupni základní školy (dle zákona č. 563/2004 Sb.).

Vždy do 15. září příslušného školního roku předá ředitel školy ministerstvu počet žáků v každé třídě, kteří mají k tomuto dni povoleno pokusné ověřování. Změny oznamuje ministerstvu průběžně.

O zahájení a podmínkách pokusného ověřování informuje ředitel školy zřizovatele školy a příslušný inspektorát České školní inspekce.

Škola vyhodnotí průběh a výsledky pokusného ověřování v průběžných zprávách, jejichž strukturu a frekvenci zpracování stanoví fakulta.

Školy informují pracovníky fakulty o průběhu a výsledcích pokusného ověřování při pravidelných návštěvách školy a do konce srpna příslušného školního roku zpracovávají souhrnnou zprávu za uplynulý školní rok.

Další podmínky pro ministerstvo, fakultu a Českou školní inspekci

Věcně příslušným odborem pro řízení a vyhodnocení pokusného ověřování je odbor předškolního, základního a základního uměleckého vzdělávání.

Ministerstvo si na základě průběžných výsledků pokusného ověřování vyhrazuje právo upravit podmínky pokusného ověřování nebo pokusné ověřování ukončit. Úpravy budou předem projednány se školami a s fakultou.

Fakulta podle svých sledování a podle souhrnných zpráv škol za daný školní rok zpracuje do konce listopadu příslušného kalendářního roku zprávu o pokusném ověřování za předchozí školní rok.

Souhrnnou zprávu (průběžné zprávy) o pokusném ověřování za daný školní rok zašle fakulta ministerstvu. Zpráva je pak do jednoho měsíce projednána řídicím výborem.

Fakulta má podle harmonogramu ověřování povinnost navštěvovat školy a sledovat průběh a výsledky pokusného ověřování.

Ministerstvo, fakulta, Česká školní inspekce, příp. zástupce školského poradenského zařízení, jsou oprávněni provést kontrolu dodržování těchto podmínek.

V Praze dne 29. července 2010

Ing. Petr Špirhanzl, v. r.
náměstek ministryně